

12.08.2024

Uudenmaan ELY-keskus (Ympäristö ja luonnon-
varat)
PL 36 (Asemapäällikönkatu 14)
00521 HELSINKI

Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon lausunto: Ympäristö- vaikutusten arviointiselostus Fingrid Oyj:n 400 kV:n voimajohto vä- lillä Sipoo – Hausjärvi

HEL 2024-009602 T 11 01 05

UUDELY/2145/2023

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa tarkastellaan uuden 400 kilovoltin voimajohtoyhteyden rakentamista Hausjärven Puujaalta Kalliomäen ja Soinilan kautta Porvoon Anttilan sähköasemalle. Arviointiselostuksessa on esitelty kaikki 5 vaihtoehtoista voimajohtoreittiä. Yhteyden kokonaispituus tulee olemaan noin 58–66 kilometriä, riippuen valitavasta reitistä. Tarkasteltavat johtoreitit sijoittuvat Hausjärven, Hyvinkään, Mäntsälän, Pornaisen, Sipoon ja Porvoon kuntiin. Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo lausuu hankkeesta Hyvinkään ja Mäntsälän osalta. Museo tarkastelee hanketta perustehtävänsä mukaisesti kulttuuriympäristöjen ja maiseman sekä arkeologisen kulttuuriperinnön vaalimisen näkökulmasta.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (YVA) tarkastellaan kantaverkon vahvistamista Kalliomäen ja Anttilan välille, jonne tullaan rakentamaan kantaverkon tulevaisuuden sähkönsiirtotarpeista riippuen, joko 400 kilovoltin voimajohtoyhteys tai kaksi 400 kilovoltin voimajohtoyhteyttä. Hankkeen toteuttamatta jättäminen ei ole mahdollista, koska sähkönsiirtoa ei voida hoitaa nykyisellä kantaverkolla ja jo päätetyillä verkkoinvestoinneilla, ilman haitallisia siirtokapasiteettirajoituksia tai vaarantamatta käyttövarmuutta.

Keski-Uudenmaan alueella, Mäntsälässä ja Hyvinkäällä selostuksessa on tarkasteltu viittä reittivaihtoehtoa. Vaikutusten arviointi käsittää voimajohdon rakentamisen, käytön sekä käytöstä poiston (purkaminen) aikaiset vaikutukset. Vaikutusarviot kattavat molemmat sähkönsiirtotarpeesta riippuvat ratkaisut ja niiden pylvästyyppien erilaiset toteutusta-

12.08.2024

vat, mukaan lukien rakentaminen ja rakentamiseen tarvittavat tied, suurimman haitan mukaisesti.

Rakennettu kulttuuriperintö ja maisema

Hyvinkään huoltola eli Ridasjärven päihdehuoltokeskus on maakunnallisesti arvokas maisema-alue ja rakennettu kulttuuriympäristö. Selostuksessa todetaan, että hanke vaikuttaa alueeseen vähäisen kielteisesti. Pihapiiristä avautuu näkymiä uudelle voimajohdolle ja sen puuttomaan maastokäytävään. Näkymät ovat kuitenkin kohtalaisen lyhyitä. Maisemakuva on voimajohdon alueella pääasiassa metsäistä ja melko sulkeutunutta. Voimajohto on uusi elementti maisemassa, mutta kielteiset vaikutukset on arvioitu vähäisiksi.

Mäntsälän osalta Fingrid Hausjärvi-Anttila 400 kilovoltin voimajohdon maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön kannalta hankkeen kriittisin kysymys on, miten voimajohto suhteutuu maakunnallisesti arvokkaaseen Ohkolan kylään ja kylää ympäröivään maisemaan.

Ohkolan, Mäntsälän toiseksi suurimman kylän ominaispiirteenä on laaja eheä jokilaakson viljelymaisema, jossa maasto on loivasti kumpuilevaa. Asutusta näkyy reunametsien luona tai peltomaisemaan työntyvillä pienillä kalliosaarekkeilla, joille vievät tiet kulkevat maiseman pääsuuntausta noudatellen. Maatalouden synnyttämä kulttuurimaisema on säästynyt liialliselta haja-asutukselta. Ohkolan laajaan avoimeen viljelymaisemaan avautuu useita hienoja näkymäsuuntia alueella kulkevilta teiltä. Etenkin Tammipääntien, Arolan Kylätien ja maantien sisälle jäävä peltoalue rakennetuin reunavyöhykkein tarjoutuu näkymäksi monesta eri pisteestä. Jaakkolan suunnalta ja Kivistönmäentieltä avautuvissa näkymissä vanha kyläkeskusta muodostaa maisemallista keskipistettä. Erityinen maisemallinen solmukohta on Vähäkylän sillan ympäristö. Siellä yhtyvät kolmesta suunnasta tulevat tiet, kukin mieleenpainuvasti hieman erilaisesta maisematilasta siltaa lähestyen.

Vaikka selostuksessa todetaan, että yhtenäisten maisemakokonaisuuksien säilymisen kannalta tulisi suosia käytäntöä, jossa uusi voimajohto rakennetaan nykyisen voimajohdon yhteyteen, Ohkolan kylän ja jokimaiseman kohdalla voimajohtoalueen leveneminen lisää sen hallitsevuutta maisemassa ja muuttaa nykyistä maaseutumaisesta kylämiljöötä rakennetummaksi. Tämän johdosta Ohkolan kylään sijoitettuja voimajohtolinjausvaihtoehtoja (2A, 3A, 4A) tulee välttää.

Vaihtoehto 1A:n reitti sijoittuu keskelle Ohkolan kulttuuriympäristöä täydentävää edustavaa peltoaukeaa ja siihen liittyvää metsäisten saarekkeiden ja niille sijoittuvien asuinpaikkojen pienipiirteistä ja kaunista maisemaa. Uusi voimajohtoreitti on uusi ja merkittävä elementti pienipiirteisessä maisemassa. Asutus sijoittuu reitin molemmin puolin niin,

12.08.2024

että vaikutukset maisemaan ja sen näkymiin ovat suuria. Tämän johdosta linjausvaihtoehto ei ole maiseman kannalta suositeltava.

Selostuksen perusteella maiseman kannalta perustellummaksi vaihtoehdoksi nousevat vaihtoehdot 2B, 3B, 4B ja 5B. Linjauksessa voimajohdon vaikutukset Ohkolan maisemarakenteeseen ja maisemakuvaan ovat reittiosuudella kokonaisuudessaan vähäisen kielteiset. Alue on pääasiassa suuripiirteistä ja topografialtaan melko tasaista metsäselännettä. Suuripiirteisessä ympäristössä maiseman muutoksensietokyky on tyypillisesti melko hyvä.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Voimajohtoreitille tai sen lähialueelle (etäisyys noin 300 metriä) sijoittuu 23 kiinteää muinaisjäännettä. Arviointiselostuksessa kohteiden kuvaukset perustuvat Museoviraston muinaisjäännesrekisteriin sekä vuonna 2023 ja 2024 tehtyihin arkeologisiin inventointeihin. Keski-Uudenmaan alueella on suoritettu vuonna 2023 inventoinnit Hausjärvi-Anttila voimajohtohankealueen arkeologinen inventointi ja Hausjärvi-Anttila voimajohtohankealueen arkeologinen täydennysinventointi (Vesa Laulumaa ja Johanna Seppä, Museovirasto, Arkeologiset kenttäpalvelut).

Kalliomäki-Toukola-Ridasjärvi-Reiliininmäki-Soinila (VE 1) reitillä sijaitsee muinaismuistolain (29/1965) suojaama kiinteä muinaisjäännes Ämmäinmäki, 1000049140. Yksi Ämmäinmäen hiilimiiluista osuu voimajohdon reitille, mutta arviointiselostuksen mukaan se voidaan huomioida voimajohdon pylväiden sijoitussuunnittelussa sekä rakentamis-, käyttö- ja purkuvaiheissa, jolloin voimajohdon vaikutus on merkityksellinen.

Reitillä Kalliomäki-Toukola-Rajasuo-Lamminmäki-Soinila (VE 2) ei sijaitse muinaisjäänneskohteita.

Kalliomäki-Toukola-Ridasjärvi-Lamminmäki-Soinila (VE 3) reitillä ja Kalliomäki-Rajasuo-Lamminmäki-Soinila (VE 4) ei Keski-Uudenmaan alueella sijaitse arkeologisia kohteita.

Kalliomäki-(Siltasaari-Korpela-Vakkostenmäki-Invalidikylä-Ohvonmäki-Pahalamminsuo)-Lamminmäki-Soinila (VE 5) reitillä sijaitsee kiinteä muinaisjäännes Pikkusuo, 505010005. Kohde on pieni röykkiö. Selostuksen mukaan voimajohdon rakentamisvaiheella ei ole vaikutusta arkeologiseen kulttuuriperintöön, kun rakennustöissä ja pylväiden sijoittelussa kohde otetaan huomioon.

Museon kanta

12.08.2024

Museo katsoo, että Keski-Uudenmaan alueella ei sijaitse muinaisjään-
nöstä, jolle aiheutuisi merkittävää haittaa voimajohtoreitillä. Reiteillä si-
jaitsee kaksi muinaisjäännöstä, mutta ne molemmat ovat pienialaisia ja
jos ne huomioidaan sekä tolppien sijoittelussa että rakentamis- ja pur-
kuvaiheessa, ne eivät ole esteenä voimajohtoreitin rakentamiselle.

Keski-Uudellamaalla merkittävää on, kuinka voimajohto suhteutuu
maakunnallisesti arvokkaaseen Ohkolan kylään ja kylää ympäröivään
maisemaan. Vaikka maisemakokonaisuuksien säilymisen kannalta tuli-
si suosia käytäntöä, jossa uusi voimajohto rakennetaan nykyisen voi-
majohdon yhteyteen Ohkolassa voimajohtoalueen leveneminen lisäisi
sen hallitsevuutta maisemassa ja muuttaisi nykyistä maaseutumaisista
kylämiljöötä rakennetummaksi.

Museo katsoo, että Ohkolan kylään sijoitettuja voimajohtolinjausvaiht-
toehtoja (1A, 2A, 3A, 4A) tulee välttää.

Lisätiedot

Tiina Mikkanen, tutkija, puhelin: 09 310 71552
tiina.mikkanen(a)hel.fi

Kulttuuriympäristöpäällikkö

Tiedoksi

Museovirasto

Helsingin kaupunki
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö
Kulttuuriympäristöpäällikkö

Lausunto

5 (5)

12.08.2024

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.